

EL DIRECTORI INTERNACIONAL D'ORGANITZACIONS SOCIOLINGÜÍSTIQUES I DE PLANIFICACIÓ LINGÜÍSTICA

Francesc Domínguez

O. DEFINICIÓ DE DIRECTORI

Un directori o repertori és un registre de dades sobre una matèria determinada, ordenades de forma que sigui possible recuperar-les de forma fàcil, ràpida i selectiva. De repertoris, n'hi ha bàsicament de dos tipus, de persones i d'organitzacions.

1. ORÍGENS I PRECEDENTS

El projecte inicial del *Directori internacional d'organitzacions sociolingüístiques i de planificació lingüística* va començar el 1991. Com a part d'un treball universitari per al Màster de planificació lingüística (1991-1993) de la Universitat de Barcelona, vam fer un document titulat *Directori internacional d'organitzacions sociolingüístiques*. Des d'aleshores, vam constatar dos fets:

- a) La bibliografia sobre directoris relacionats amb la sociolingüística i la planificació lingüística era força exigua. Només vam trobar dos documents relacionats directament amb les disciplines esmentades després de consultar la bibliografia internacional: el *Directory of Language Planning Organizations* (1979) de Joan Rubin i, pel que fa a la Comunitat Europea, el *Mercator Guide to Organizations Providing Information on Lesser Used Languages* (1990) de l'Acadèmia Frisona.
- b) A causa de la distància temporal entre la publicació de Joan Rubin (1979) i el nostre projecte inicial (1991), semblava necessària una actualització d'aquella iniciativa peonera.

Un cop vam acabar el treball universitari, vam presentar un projecte de recerca a l'Institut de Sociolingüística Catalana de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya. El Departament de Cultura ens va atorgar dues beques (1992 i 1993) que ens han permès de compilar el directori.

2. OBJECTIU

L'objectiu general del directori és recollir, per primera vegada, i actualitzar les dades de les organitzacions¹ dedicades a la sociolingüística, la planificació lingüística² i la promoció de les llengües, en general. Aquest objectiu general inclou tres objectius específics:

- donar a aquest tipus d'organitzacions la possibilitat d'intercanviar informació i experiències
- evitar, mitjançant aquest intercanvi, duplicacions d'esforços i fer possible la cooperació entre les organitzacions
- ajudar les organitzacions i els individus a augmentar el seu coneixement de diversos contextos idiomàtico-socials o a conèixer-ne de nous.

El directori dóna informació del tipus d'organització, els responsables, hores de consultes i trajectòria històrica de les organitzacions. Inclou també les llengües estudiades, les àrees geogràfiques cobertes, els objectius de l'organització, les

1. Definim *organització* com un conjunt social amb uns objectius sovint definits, independentment que posseeixi, o no, una estructuració jeràrquica i de les comunicacions clarament estipulades.

2. La *planificació lingüística* suposa una intervenció conscient i organitzada, planificada, en el ritme i l'orientació del procés evolutiu de la llengua i de les seves funcions en una societat determinada. La planificació lingüística és freqüentment, però no necessàriament, duta a terme per un govern o un organisme governamental. Alguns estudiosos consideren la planificació lingüística com una subespecialitat de la sociolingüística; d'altres, com una branca de la lingüística aplicada.

La planificació lingüística s'acostuma a subdividir entre la *planificació del corpus* i la *planificació de l'estatus*. La planificació del corpus inclou l'estandardització i el procés d'elaboració de les llengües. Per la seva banda, la planificació de l'estatus se centra en el prestigi que una llengua té dins un sistema social en relació amb altres llengües. Mitjançant la planificació lingüística és executada una política lingüística.

La *sociolingüística* és una disciplina que estudia l'ús lingüístic i la seva variació, a diferència de la *lingüística estricta*, que centra el seu estudi en l'estructura de les llengües. És, en definitiva, l'estudi del llenguatge en relació als factors socials, és a dir, la classe social, el nivell educatiu i el tipus d'educació, l'edat, el sexe, l'origen ètnic, etc. Interdisciplinària per definició, comparteix metodologia i camps d'estudi amb les ciències humanes i socials: antropologia, lingüística (els sociolingüistes estudien, entre altres factors, les interrelacions entre l'estructura de la llengua i el seu ús), sociologia, psicologia social del llenguatge, estadística, etc.

especialitats, les activitats i els serveis donats, publicacions, productes oferts, treball actual i projectes de futur, etc.

3. TIPOLOGIA DE LES ORGANITZACIONS

El directori conté més de set-centes adreces i de dues-centes vint-i-cins entrades completes d'organitzacions dels cinc continents (març de 1994). La recerca comprèn diferents tipus d'organitzacions públiques i privades, d'abast geogràfic local, regional, nacional i/o internacional.

El criteri per a la inclusió en el directori és que les organitzacions tractin monogràficament, o si més no d'una manera àmplia, la sociolingüística, la planificació lingüística (en els seus dos vessants: planificació del corpus i planificació de l'estatus), la promoció de llengües-tant majoritàries com minoritàries- i les seves disciplines afins, és a dir, antropologia lingüística, demolingüística, etnolingüística, multilingüisme, pragmàtica, psicologia social del llenguatge, sociologia del llenguatge, etc. Exemples d'organitzacions especialitzades en algunes d'aquestes àrees són:

- acadèmies de la llengua: Academia de las Lenguas Mayas de Guatemala, Guatemala; Accademia della Crusca, Itàlia; Fryske Akademy, Països Baixos; The Jordan Academy of Arabic, Jordània
- etno(socio)lingüística/sociolingüística/sociologia del llenguatge: Center for Research on Ethnolinguistic Minorities, EUA; Centre de Sociologie du Langage, Bèlgica; Grup Català de Sociolingüística, Catalunya, Estat espanyol; Research Centre for Minority Languages of China, Xina
- lingüística aplicada: Association Internationale de Linguistique Appliquée, Bèlgica; Center for Applied Linguistics, Estats Units d'Amèrica; Instituto Nacional de Estudios Lingüísticos, Bolívia
- multilingüisme: Centre for Intercultural Studis and Multicultural Education, Austràlia; Israel Center for Multilingualism, Israel; Research Centre on Multilingualism, Bèlgica
- planificació lingüística: Central Institute of Indian Languages, Índia; Institut d'Études Créoles et Francophones, França; Lietuviu Kalbos Institutas (Institut de la Llengua Lituana), Lituània; Pusat Pembinaan dan Pengembangan Bahasa (Centre Nacional de Planificació Lingüística), Indonèsia
- política Lingüística: Haut Conseil de la Francophonie, França; Nederlandse Taalunie, Països Baixos; Te Taura Whiri i te Reo Maori (Comissió de la Llengua Maori), Nova Zelanda

- promoció de la llengua: Association Internationale pour la Défense des Langues, et Cultures Menacées, França; Baraza la Kiswahili la Taifa (Consell Nacional Kiswahili); Lia Rumantscha, Suïssa; Nordfriisk Instituut, Alemanya
- terminologia: International Network for Terminology, Àustria; International Organization for Unification of Terminological Neologisms, Polònia; National Terminology Services/Nasionale Vakterminologiediens, Sud-àfrica; Réseau International de Néologie et de Terminologie, Quebec, Canadà.

El directori no inclou organitzacions dedicades exclusivament a l'administració o l'ensenyament de llengües. Amb tot, conté entitats que fan recerca en ensenyament de llengües, o que tenen com un objectiu la cooperació en formació d'ensenyants, com ara el Modern Language Centre of the Ontario Institute for Studies in Education (Canadà) i l'Association for Teacher Education in Europe, Bèlgica. El directori no inclou tampoc departaments universitaris, però sí centres o instituts universitaris amb projectes de recerca, com l'Universitères Forschungszentrum für Mehrsprachigkeit/Centre Universitaire de Recherche sur le Plurilinguisme (Universitat de Berna, Suïsa).

4. ESTRUCTURA

El directori té l'estructura següent:

- introducció
- indexació
- directori en sentit estricte: l'entrada de cada organització
- sinopsi de codis lingüístics: classificació genètica i descripció (domini lingüístic, nombre de parlants, estatus oficial, etc.) de la situació de les llengües i varietats sobre les quals fan recerca, planifiquen o promouen les organitzacions
- apèndixs
- bibliografia

5. EDICIÓ

La publicació del directori es preveu per a 1995 en dues llengües, català (versió original) i anglès, en format llibre i/o disquet.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

DOMÍNGUEZ, F.; LÓPEZ, N. «The International Directory of Sociolinguistic and Language Planning Organizations», 1993. *Language International* 6/1 [Amsterdam: John Benjamins], 1994.

FISHMAN, J. A. *Sociología del lenguaje*. Madrid: Cátedra, 1988.

HAUGEN, E. «Language Planning in Modern Norway», 1961. A: HAUGEN, E. *The Ecology of Language*. Stanford, California: Stanford University Press, 1972.

Blessings of Babel: Bilingualism and language planning: problems and pleasures. A: FISHMAN, J. A. Berlin [etc.]: Mouton [Contributions to the sociology of language; 46], 1987.

HUDSON, R. A. *La sociolingüística*. Barcelona: Anagrama, 1981.

MARÍ, I. «Apunts d'un Curs de planificació lingüística». Barcelona: Universitat de Barcelona [etc.] [Màster de planificació i serveis lingüístics], 1991.

MAURAS, J. [ed.] *Politique et aménagement linguistiques*. Paris: Le Robert, 1987.

RICHARDS, J. [et al.]. *Longman Dictionary of Applied Linguistics*. Harlow: Longman, 1985.